

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

A szakvélemény címe: **Bútorok szerzői jogi védelme és szolgai másolása**

Ügyszám: **SZJSZT – 36/13.**

A szakvélemény szövege

Az adóhatóság által feltett kérdések:

- 1. Az ipari tervezőművészeti alkotáshoz kapcsolódóan a szerzői jogok sérelme miben mutatható ki?**
- 2. A szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok közül konkrétan melyek szenvedtek sérelmet?**
- 3. Az A. társaság és a B. társaság munkatársai közül a szerzői jog megsértése kinek a terhére mutatható ki?**
- 4. Szakértő egyéb észrevétele.**

A MEGKERESÉSHEZ CSATOLT MELLÉKLETEK

A megkereső a megkereséshez csatolta a bűnügy nyomozási iratait.

TÉNYÁLLÁS ÉS ELŐZETES MEGÁLLAPÍTÁSOK

A megkereső Igazgatóság megkeresésében az eljárás tényállását nem vázolta. Az eljáró tanács a nyomozás iratait áttekintve megállapítja, hogy szakvéleményének kialakításához ez elegendő.

Az eljáró tanács szakvéleményének kialakításához csak a nyomozati iratokat használta fel, egyéb kutatást nem végzett.

Az eljáró tanács az egyes kérdések megválaszolása során nyilatkozik arról, ha a kérdés egésze vagy része nem minősül szerzői jogi szakkérdésnek, és ezért azok megválaszolására a Szerzői Jogi Szakértő Testület hatásköre nem terjed ki.

AZ ELJÁRÓ TANÁCS SZAKVÉLEMÉNYE

I. Az 1-2. kérdés megválaszolása során alkalmazandó jogszabályi rendelkezések:

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szjt.) szakaszainak sorrendjében haladva:

*„1.§ (2) Szerzői jogi védelem alá tartozik (...) az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. Ilyen alkotásnak minősül különösen (...)
m) az iparművészeti alkotás és annak terve,*

(...)

o) az ipari tervezőművészeti alkotás,

(3) A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. (...)."

„2. § Olyan műre, amely először külföldön került nyilvánosságra, az e törvényben meghatározott védelem csak akkor terjed ki, ha a szerző magyar állampolgár, vagy ha a szerzőt nemzetközi egyezmény, illetőleg viszonyosság alapján a védelem megilleti.”

„4.§ (1) A szerzői jog azt illeti, aki a művet megalkotta (szerző).

„9.§ (1) A szerzőt a mű létrejöttétől kezdve megilleti a szerzői jogok (...) összessége.”

"16. § (1) A szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére."

"17. § A mű felhasználásának minősül különösen:

a) a többszörözés (18-19. §),

b) a terjesztés (23. §),

c) a nyilvános előadás (24-25. §),

d) a nyilvánossághoz közvetítés sugárzással vagy másként (26-27. §),

e) a sugárzott műnek az eredetihez képest más szervezet közbeiktatásával a nyilvánossághoz történő továbbközvetítése (28. §),

f) az átdolgozás (29. §),

g) a kiállítás (69. §)."

Az Sztj. a szerzői jogok keletkezését a mű megalkotásának („létrejöttének”) időpontjához köti. A védelem feltételét az Sztj. 1.§ (2) bekezdésének és (3) bekezdésének idézett szabálya adja meg. Az Sztj. többletkövetelményt a jogok keletkezéséhez nem támaszt. Az Sztj. 1.§ (2) bekezdésében a műfajták felsorolása példálózó. Azaz, amennyiben egy műről megállapítható, hogy például művészeti alkotás, azonban a példálózó felsorolás egyik elemével sem azonosítható teljes mértékben, ez a szerzői jogi védelem fennállását nem érinti.

Az Sztj. 1.§ (3) bekezdésének követelménye nem az objektív újdonság követelményét állítja fel a művek védelmének feltételeként. „Ezért a szerzői jogban az „újdonság” helyett inkább az „eredetiség” kifejezést használjuk. Itt, a szerzői jogban az azonos tárgyú, hasonló felépítésű „párhuzamos fejlesztések” (párhuzamosan alkotott önálló művek”) egyidejű, konkuráló védelmet élvezhetnek, hiszen ha más és más szubjektív azonosságúak (mindegyik más alkotói személyiség egyéni, eredeti gondolati szövedéke, s így tükre is), a másokat kizáró teljes monopólium csak arra vonatkozik, ami úgyszólván csak az illető jogalany sajátja.”*

A védelem feltételének ilyen meghatározása elvi lehetőséget ad arra, hogy nagyon hasonló művek önálló védelmet élvezzenek, ha azok megalkotása önállóan történt és az egyes művek tekintetében külön-külön megállapítható a védelem feltételeinek való megfelelés.

---

* Gyertyánfy Péter (szerk.): A szerzői jogi törvény magyarázata. Complex Kiadó, Budapest, 2006. p. 30.

Nem állhat azonban fenn az alapul fekvő mű szerzőjének jogaitól független szerzői jogi védelem olyan alkotáson, amelynek egésze vagy részlete egy másik alkotás felhasználásával készült. Ebben az esetben engedély nélküli átdolgozásról vagy amennyiben más mű létrejötte nem állapítható meg, szolgai másolásról – és ezeket követő engedély nélküli felhasználásokról – beszélhetünk.

Ezen kívül egy használati tárgy, mint amilyen egy ülőgarnitúra is, egyedi, eredeti jellegének megítélésénél figyelembe kell venni, hogy annak kialakítását mennyire befolyásolja a funkcionalitás, és hogy ahhoz képest a szerző mennyire élt vagy élt-e egyáltalán alkotói szabadsággal.

A szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. Ezek a szerző vagyoni jogai. A vagyoni jog átfogó, kizárólagos (abszolút) jogosultság, amely a mű minden ismert és még ismeretlen, jövőbeli hasznosítását a szerzőnek tartja fenn ("pozitív" felhasználási jog) és (negatíve nézve) a mű felhasználásából mindenki mást kizár.[†] Az Szjt. 17.§-a tartalmazza a ma ismert legtipikusabb felhasználási módokat. A rendelkezés bevezetésében szereplő "különösen" szó értelmében a felsorolás csak példálózó.

II. A fenti jogszabályhelyekre és azok vázolt tartalmára tekintettel, valamint a nyomozati iratokban fellelhető "Nabucco" és "London" fantázia nevű ülőgarnitúrák fényképeinek vizsgálatával az eljáró tanács az alábbiak szerint válaszolja meg az Igazgatóság által feltett kérdéseket:

1. Az ipari tervezőművészeti alkotáshoz kapcsolódóan a szerzői jogok sérelme miben mutatható ki?

Az eljáró tanács megvizsgálta a "Nabucco" és "London" fantázia nevű ülőgarnitúrákat. Ezek vizsgálatával megállapítható, hogy mindkét termék minősülhet művészeti alkotásnak.

A két ülőgarnitúra esetében minimál stílusú bútorokról beszélünk. Ezek jellegzetessége a letisztult, egyszerű forma. Ennek ellenére az kérdéses ülőgarnitúrák számos olyan szerzői döntést tartalmaznak, kezdve a bútor egészének és egyes alkotóelemeinek méretezésétől, a szerkezeti elemek egymáshoz viszonyított arányaitól, az ülőfelület, a kartámlák és fejtámlák formai kialakításán át, a kárpit anyagának és színének meghatározásáig, amelyek azok egyéni, eredeti jellegét, tehát szerzői jogi védelmét megalapozzák. Éppen a szerzői döntések számossága és az ezek összessége által megalapozott szerzői jogi védelem zárja ki azt a gyakorlati lehetőséget, hogy bármely más szerző e számos döntést az eredeti műtől teljesen függetlenül éppen úgy hozná meg, hogy az egy, az eredeti művel azonos vagy ahhoz lényegében hasonló művet eredményezzen. Ugyanakkor az ülőgarnitúra szerzői jogi védelme nem zárja ki, hogy azok egyes elemei más ülőgarnitúrákon is megjelenjenek. Azonban két egymástól független szerzői teljesítmény összehatásában és megjelenésében szükségszerűen különböznie kell egymástól.

Az eljáró tanács megállapítja, hogy a két ülőgarnitúra "Nabucco" és "London" közötti minimális eltérések sem külön-külön, sem összehatásukban nem elégségesek arra, hogy az összbenyomásban különbséget tegyenek. Ezért valószínűsíthető, hogy az egyik a másik

---

[†] Gyertyánfy i. m. p. 77.

szolgai másolata. Az eljáró tanács nem talált a nyomozati iratokban hitelt érdemlő bizonyítékot (akár a tervek vagy a bútorok nyilvánosságra hozatalának dátuma, akár egyéb bizonyíték, amely azt bizonyítaná, hogy az egyiket a másiktól másolták), ami igazolná, hogy melyik termék melyik szolgai másolata.

2. A szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok közül konkrétan melyek szenvedtek sérelmet?

Amennyiben megállapítható, hogy az egyik ülőgarnitúra a másik szolgai másolata, akkor az eredeti mű szerzői jogosultjának, a szolgai másolat felhasználásához igazodóan sérülhettek a szerzői személyhez fűződő és szerzői vagyoni jogai.

Így például, ha a szolgai másolattal kapcsolatosan az eredeti mű szerzőjének nevét nem tüntették fel, akkor sérülhetett a név feltüntetéséhez fűződő jog. (Sztj. 12.§).

A szolgai másolat elkészítésével bizonyosan sérül a szerző többszörözési joga (Sztj. 18.§). Amennyiben a másolatokat forgalomba hozzák, illetve akár forgalomba hozatalra felkínálják, vagy kereskedelmi céllal birtokolják, akkor sérül a szerző terjesztési joga. (Sztj. 23.§)

3. Az A. társaság és a B. társaság munkatársai közül a szerzői jog megsértése kinek a terhére mutatható ki?

A kérdés az eljáró tanács véleménye szerint szerzői jogi szakkérdést nem tartalmaz.

Ha a fenti 1. pontban leírtak és az eljáró tanács által nem ismert tényállás alapján megállapítható volna, hogy a "London" ülőgarnitúra a bitroló termék, azaz az a szolgai másolata az egyéni, eredeti jelleggel rendelkező "Nabbuco" ülőgarnitúrának, akkor a felelősségről az alábbi mondható el:

Az A. társaság, mint az ülőgarnitúrák gyártója megsérthette a szerzői jogosult kizárólagos többszörözési és terjesztési jogát. Polgári jogi értelemben a felelősség – a kártérítési felelősség kivételével, amely felróhatóságon alapul – az Sztj. 94.§-a szerinti jogkövetkezmények tekintetében objektív alapon a gyártást és nagykereskedelmi forgalmazást végző, megjelölt jogi személyt terhelné.

A B. társaság a "London" ülőgarnitúrák forgalmazója, ezért amennyiben a "London" ülőgarnitúrák a jogsértő termékek, a B. társaság a szerző kizárólagos terjesztési jogát sértette meg. Az Sztj. 23. § (2) bek. (2) második mondata alapján a terjesztés jogának megsértését jelenti a mű jogsértéssel előállított példányának kereskedelmi céllal történő birtoklása is, ha a birtokos tudja vagy neki az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett tudnia kellene, hogy a példány jogsértéssel állt elő. Amennyiben a B. társaság esetében a tényleges forgalomba hozatal nem, hanem csak a kereskedelmi célú birtoklás állapítható meg, akkor – polgári jogi szempontból - a B. társaság esetében azt kell megállapítani, hogy a jogsértéssel előállított termékeket birtokló személy tudja vagy a neki, a tőle az adott helyzetben elvárható gondosság mellett tudnia kellene, hogy a példány jogsértéssel állt elő. Amennyiben a termékek forgalmazása vagy forgalomba hozatalra történő felkínálása is megvalósult volna a tényállás szerint, akkor polgári jogi értelemben a felelősség – a kártérítési felelősség kivételével, amely felróhatóságon alapul – az Sztj. 94.§-a szerinti jogkövetkezmények

tekintetében objektív alapon terhelné a kiskereskedelmi forgalmazást végző, megjelölt gazdasági társaságot.

A fenti körülmények fennállása kizárólag a nyomozásban feltárandó tényállás szerzői jogi szakkérdéseket nem érintő elemei alapján, az esetleges jogsértők tudatállapotára és az azt meghatározó tényezőkre a jogsértő időszakra vonatkozóan feltárt tények alapján állapítható meg.

Megjegyezzük, hogy a fentiek a jogsértés polgári jogi megközelítésén alapszanak.

Ugyan az Igazgatóság a Határozata szerint a Btk. 329/D. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő iparjogvédelmi jogok megsértése miatt nyomoz, a szerzői jog büntetőjogi tényállása az elkövetéskor hatályos a Btk. 329/A. §-ban található. Ennek értelmében aki másnak a szerzői jogról szóló törvény alapján fennálló szerzői vagy ahhoz kapcsolódó jogát hasznoszerzés végett, vagy vagyoni hátrányt okozva megsérti, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A fentiek alapján tehát a tényszándék vizsgálatánál az alábbiakat kell figyelembe venni. Amennyiben a nyomozás azt az eredményt hozza, hogy a szerzői jogokat megsértették és ezt vagyoni hátrányt okozva tették, akkor eshetőleges szándékkal is meg lehet valósítani a bűncselekményt. Azaz azt kell vizsgálni, hogy ki az a személy, aki cselekménye következményét előre látta és abba beletörődött.

Amennyiben a nyomozás azt az eredményt hozza, hogy szerzői jogokat megsértettek és ezt hasznoszerzés végett tették, akkor azt kell vizsgálni, hogy az elkövető egyenes szándékkal tette-e azt. Azaz az elkövetőnek tudnia kellett, hogy a bútorok más tervei felhasználásával készülnek és, hogy a bútorokat értékesítésre szánják.

4. Szakértő egyéb észrevétele.

Az eljáró tanácsnak nincs egyéb észrevétele.

Budapest, 2014. február 26.

Dr. Kabai Eszter
a tanács elnöke

Dr. Lendvai Zsófia
a tanács előadó tagja

Pohárnok Mihály
a tanács szavazó tagja